

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Szegeden, 2016. március 24. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T:

A választás rendje elleni bűncselekmény büntette és más bűncselekmény miatt I.rendű vádlott ÉS TÁRSAI ellen indított büntetőügyben a **Szegedi Törvényszék** 2015. április 29. napján kihirdetett **4.B.1397/2014/29.** számú ítéletének I. rendű és II. rendű vádlottakra vonatkozó részét

m e g v á l t o z t a t j a:

I. rendű vádlott cselekményeit

felbujtóként elkövetett választás rendje elleni bűncselekmény büntettének [Btk. 350. § (1) bekezdés d) pont] és

5 rendbeli - három esetben bűnsegédként, kettő esetben felbujtóként elkövetett - hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §),

II. rendű vádlott cselekményeit

bűnsegédként elkövetett választás rendje elleni bűncselekmény büntettének [Btk. 350. § (1) bekezdés d) pont] és

3 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) **minősíti.**

II. rendű vádlott előzetes mentesítésére vonatkozó rendelkezést **mellőzi.**

Egyebekben az elsőfokú ítéletnek I. rendű és II. rendű vádlottakra vonatkozó részét **helybenhagyja** azzal, hogy a tárgyalási napok közül a 2015. február 11. napjára való hivatkozást mellőzi.

II. rendű vádlott tartózkodási helyének címe (cím megjelölése).

Kötelezi I. rendű vádlottat a másodfokú eljárás során felmerült **10.000.- (tízezer) Ft** bűnügyi költség megfizetésére az államnak, a Szegedi Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívása szerint.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság I. r. vádlottat 2 rb. felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége (Btk. 345. §) és 5 rb. - három esetben felbujtóként elkövetett - választás rendje elleni bűncselekmény büntette [Btk. 350. § (1) bekezdés d) pont] miatt halmazati büntetésül mint

többszörös visszaesőt 1 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy I. r. vádlott a szabadságvesztés büntetésből annak háromnegyed részének a kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra, és beszámította a kiszabott szabadságvesztésbe az előzetes fogvatartásban töltött időt.

II. r. vádlottat 3 rb. bűnsegédként elkövetett választás rendje elleni bűncselekmény büntette [Btk. 350. § (1) bekezdés d) pont] miatt halmazati büntetésül 6 hónapi, végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztést a végrehajtás elrendelése esetén börtönben rendelte végrehajtani azzal, hogy ez esetben legkorábban a büntetés kétharmad részének, de legkevesebb 3 hónapnak a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

II. r. vádlottat a büntetett előélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól előzetes mentesítésben részesítette, és rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.

A törvényszék ítélete III. r. vádlott, IV. r. vádlott, V. r. vádlott, VI. r. vádlott, VII. r. vádlott és VIII. r. vádlott vonatkozásában elsőfokon jogerőre emelkedett.

Az ítélet ellen I. r. vádlott és védője enyhítés érdekében, míg II. r. vádlott és védője egyezően elsődlegesen felmentés, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítése érdekében jelentettek be fellebbezést.

A fellebbviteli főügyészség a bejelentett fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Észrevételezte, hogy az elsőfokú bíróság, bár a vádlottak bűnösségét helyesen állapította meg, cselekményeiket csak részben minősítette a törvénynek megfelelően. Álláspontja szerint a törvényszék helyesen döntött, amikor a választás rendje elleni bűncselekmény esetében az érintett jelöltek számához igazodóan állapította meg a megvalósult bűncselekmények számát, ugyanakkor tévesen járt el a hamis magánokirat felhasználásának vétségével kapcsolatban, hiszen azt II. r. vádlott esetében csupán 2 rendbelinek minősítette annak ellenére, hogy az 5 érintett jelölt vonatkozásában azok külön-külön kerültek felhasználásra, eltérő jogviszonyok keretében. Így álláspontja szerint a I. r. vádlott által elkövetett közbizalom elleni bűncselekményeket helyesen 5 rb. cselekményként kell értékelni.

Észrevételezte, hogy az elsőfokú bíróság mindkét vádlott esetében a büntetési tétel irányadó középértékénél jelentősen rövidebb tartamban állapította meg a szabadságvesztést, így a kiszabott büntetések mindkét vádlott esetében inkább enyhének tekintendők. Összességében a törvényszék ítéletének megváltoztatására és I. r. vádlott által elkövetett közbizalom elleni bűncselekmények 5 rb. felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználásra vétségeként történő minősítésére tett indítványt.

I. r. vádlott és védője a fellebbezési eljárás során bizonyítási indítványt terjesztettek elő az elsőfokú eljárás során vallomástételt megtagadó I. r. vádlott vallomástétele céljából, továbbá indítványozták az elsőfokú eljárás során a vallomástételt ugyancsak megtagadó (elítelt neve) elítelt tanúkénti megidézését, valamint (1. sz.név) és (2. sz. név) tanúként történő kihallgatását, illetve írásszakértő kirendelését arra vonatkozóan, hogy több iraton nem I. r. vádlott aláírása található.

I. r. vádlott védője a bejelentett fellebbezését akként módosította, hogy elsődlegesen megalapozatlanság okából az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a törvényszék új eljárásra utasítását indítványozta arra hivatkozással, hogy a tényállás nincs felderítve, mivel I. r. vádlott a bírósági szakban nem tett részletes vallomást, és a bizonyítási indítványukban szereplő bizonyítások

felvétele nélkül nem állapítható meg hiánytalan tényállás. A védő hivatkozott ebben a körben arra is, hogy az elsőfokú eljárás során nem került feltárára **(1. sz. név)**-nek a (gazdasági társaság megjelölése) képviselőjének az ügyben játszott szerepe. Másodlagosan I. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés jelentős enyhítésére, pénzbüntetés vagy közérdekű munka kiszabását indítványozta arra hivatkozással, hogy az enyhítő körülmények túlsúlyára figyelemmel a büntetési célok szabadságelvonnással nem járó büntetés alkalmazásával is elérhetőek, hiszen sem a cselekmények tárgyi súlya, sem a bűnösségi körülmények nem indokolják a végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását.

II. r. vádlott védője sérelmezte, hogy II. r. vádlott bűnössége 3 rb. bűncselekményben került megállapításra annak ellenére, hogy a választás rendje elleni bűncselekmény védett jogi tárgya jelen esetben a 2014-es országgyűlési választás volt, így a cselekmény 1 rendbelinek kell hogy minősüljön, és csupán a súlyosító körülmény körében lehet értékelni azt, hogy több képviselőjelölt is érintett volt a bűncselekménnyel.

Másodlagosan arra tett indítványt, hogy az ítélet tábla a (II. rendű vádlott neve) által elkövetett bűncselekményeket 2 rendbelinek minősítse, hiszen a II. r. vádlott kizárólag a határon túli magyarok pártjának nevében járt el, és tekintettel arra, hogy a (párt megjelölése) jelöltje tekintetében ugyanazon egyéni választási körzetben valósult meg a bűncselekmény, így nyilvánvalóan nem tudhatott erről II. r. vádlott, hiszen nem lehet logikus indoka annak, hogy a saját pártja jelöltje ellenfelét támogassa. Észrevételezte, hogy tévesen hivatkozott az elsőfokú ítélet súlyosító körülményként arra, hogy II. r. vádlott korábban állt már bíróság előtt, hiszen csak a büntetett előélet vehető súlyosító körülményként figyelembe. Álláspontja szerint a II. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés a belső arányosság követelményét is sérti a fellebbezésekkel nem érintett VII. r. elítélt cselekvőségével összevetve.

Harmadlagosan, amennyiben a másodfokú bíróság osztaná a törvényszék minősítésével kapcsolatos álláspontját, a kiszabott büntetés enyhítését és pénzbüntetés kiszabását indítványozta.

I. r. vádlott a bejelentett fellebbezését maga is akként módosította, hogy elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta a védője által kifejtett okokra tekintettel, valamint arra figyelemmel, hogy nem adott olyan utasítást VII. r. vádlottnak, mint ami a tényállásban szerepel. Hivatkozott továbbá arra is, hogy az ügyben több alkalommal hamisították az aláírását, amelyet azonban csak írásszakértő kirendelésével lehetne bizonyítani.

Az ítélet tábla a Be. 348. § (1) bekezdése és a 349. § (1) bekezdése alapján eljárva az ítéletnek I. r. és II. r. vádlottra vonatkozó részét az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált és azt állapította meg, hogy a törvényszék az eljárási szabályok megtartásával folytatta le a tárgyalást.

Az elsőfokú bíróság a tényállás felderítési feladatának eleget téve a releváns tényekre a szükséges és lehetséges körben és mértékben a bizonyítást felvette. Így helyesen járt el, amikor a I. r. vádlott és védője által az eljárás során előterjesztett bizonyítási indítványokat elutasította, az ezzel kapcsolatban kifejtett indokaival a másodfokú bíróság is egyetértett.

I. r. vádlott és védője által a fellebbezési eljárás során - részben ismételt - előterjesztett bizonyítási indítványok teljesítése szükségtelen volt, és az indítványok téves állásponton alapultak. A büntetőeljárás törvény alapvetően lehetőséget biztosít a vádlottak vallomástételére, azonban ez csupán az elsőfokú eljárás végéig terjed. A másodfokú eljárás során már csak szűk körben, az ítélet megalapozatlansága esetén és az elsőfokú eljárásban megvalósult szabálysértés orvoslása érdekében

van lehetőség a Be. 353. § (1) bekezdése alapján bizonyítás felvételére, így önmagában az, hogy a korábban a vallomásmegtagadás jogával élő vádlott vallomást kíván tenni, még nem teszi lehetővé a másodfokú eljárás során a bizonyítás felvételét.

Téves az az álláspont is, amely szerint az ítéletet megalapozatlanná tenné az, hogy az ügyben vádlottként nem szereplő **(1. sz.név)** esetleges büntetőjogi felelősségét nem vizsgálta az elsőfokú bíróság. Az ügyészi vádmonopólium határozza meg azt, hogy kikkel szemben kerül sor vádemelésre, így olyan személy büntetőjogi felelősségét, akivel szemben nem került sor vádemelésre, egyébként sem lehet vizsgálni [Be. 2. § (3) bekezdése]. Megjegyzi az ítéletábra, hogy az a tény, hogy esetlegesen más személy is részese volt az elkövetett cselekménynek, a vádlottak büntetőjogi felelősségét egyébként sem befolyásolná.

Nem látta indokoltnak a másodfokú bíróság az írásszakértő kirendelését sem, hiszen a ténylegesen vád tárgyát képező aláírásokkal kapcsolatban az azokat hamisító vádlottak beismerő vallomást tettek, míg azon személyek, akiknek az adataival visszaéltek, a nyomozás során tett és a tárgyaláson felolvasott vallomásaikban nyilatkoztak arra vonatkozóan, hogy a kérdéses aláírások nem tőlük származnak, így a tényállás e körben szakértői bizonyítás nélkül is megnyugtatóan megállapítható volt. A másodfokú bíróság ezért a fent kifejtett indokok alapján a I. r. vádlott és védője által előterjesztett bizonyítási indítványokat elutasította.

A törvényszék bizonyítékértékelő tevékenysége során a beszerzett bizonyítékokkal kapcsolatos indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett, az ennek körében kifejtettek a logika szabályainak megfeleltek és az iratokkal is összhangban álltak, ezért a mérlegelésen keresztül a tényállást támadó és hatályon kívül helyezést célzó fellebbezések eredményre nem vezethettek. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok - különös tekintettel a vádlottak beismerő vallomása, az azokat alátámasztó egyéb bizonyítékok - szükséges mértékű egybevetésével, azok mérlegelése alapján állapította meg a tényállást, amely megalapozott, és azt a másodfokú bíróság az iratok egybehangzó adatai alapján csupán kisebb mértékben helyesbítette [Be. 352. § (1) bekezdés a) pont] az alábbiak szerint:

Mellőzte az ítélet 7. oldalának 2. bekezdéséből I. r. vádlott 5%-os tulajdonosi mivoltára való hivatkozást, tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló cégmáskolat szerint ez nem került bejegyzésre.

A fenti helyesbítéssel együtt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás teljes egészében megalapozott lett, amelyet az ítéletábra a felülbírázata alapjául elfogadott.

A megalapozott tényállásból okszerűen következett a törvényszék I. r. és II. r. vádlott büntetőjogi felelősségére, azonban a vádlottak által elkövetett cselekmények minősítése részben téves volt.

Nem osztotta a másodfokú bíróság azt az álláspontot, hogy mivel a 2013. évi XXXVI. törvény szerint a jelöltként indulni szándékozó választópolgár kapja az ajánlóívet, ezért a választás rendje elleni bűncselekmény rendbelisége a cselekménnyel érintett jelöltek számához igazodik. A másodfokú bíróság ezzel kapcsolatban II. r. vádlott védőjének azon álláspontjával értett egyet, amely szerint a védett jogi tárgy maga a választás, és a cselekmény rendbeliségének meghatározása során a védett jogi tárgyak számából kell kiindulni.

A választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény védett jogi tárgya a hatalom gyakorlásában való demokratikus részvételi módszerek zavartalan működése, valamint a lakosság közjogi akaratnyilvánítása eredményének a megbízhatósága, amelyet a

bűncselekmények az egyes választási eljárások rendjének a megsértésén keresztül támadnak. A bűncselekmény rendbelisége ezért a sértett választási eljárások számához kapcsolódik, s az egy konkrét választással kapcsolatban elkövetett azonos vagy különböző elkövetési magatartások természetes egységet képeznek még abban az esetben is, ha azok megvalósítására akár térben, akár időben elkülönülten kerül sor. Erre figyelemmel I. r. és II. r. vádlottak által elkövetett közigazgatás rendje elleni bűncselekmények, minthogy azok egyaránt a 2014. évi országgyűlési választásokhoz kapcsolódtak, ezért azok egymással természetes egységet képeznek, amelyet I. r. vádlott felbujtóként, II. r. vádlott pedig bűnsegédként követett el.

Tévedett az elsőfokú bíróság a közbizalom elleni bűncselekmények minősítésével kapcsolatban is, hiszen egységes a bírói gyakorlat abban a tekintetben, hogy a hamis magánokirat felhasználása esetén a rendbeliség az érintett jogviszonyok számának megfelelően alakul. Jelen esetben valamennyi képviselőjelöltként feltüntetett személy külön-külön jogviszony keretében nyerte volna el a jelölti státuszt, így az érintett jelöltek, vagyis a hamis magánokiratok felhasználása folytán érintett jogviszonyok számához igazodóan kell több rendbelinek minősíteni a közbizalom elleni bűncselekményeket. A hamis magánokirat felhasználásának bűncselekménye pedig alaki halmazatban áll a választás rendje elleni bűncselekménnyel. Ezért a hamis okiratok választási iroda részére történő benyújtásával a hamis magánokirat felhasználása is megvalósult, amelyet tettesként a hamis aláíróíveket, illetve nyilatkozatokat benyújtó személy valósított meg.

Ezzel kapcsolatban az irányadó tényállásból az állapítható meg, hogy I. r. vádlott az I. tényállási pontban írtak szerint felhasznált aláíróíveknek a választási irodánál való felhasználása tekintetében az azokat ténylegesen benyújtó IV. r. és III. r. elítéltek részére közvetlenül semmilyen utasítást nem adott, így a tettesek irányába felbujtói magatartást nem fejtett ki. Ezért azon cselekvőségével, hogy a mintául szolgáló ajánlóíveket II. r. vádlottal elküldte VII. r. elítéltnak azzal a felhívással, hogy a másolás során figyeljenek arra, hogy más személy legyen az, aki az adatokat írja, illetőleg más, aki az aláírást hamisítja, a Btk. 14. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédi magatartást fejtett ki, hiszen annak tudatában volt, hogy az utasítása és az általa biztosított minta alapján kiállítandó ajánlóívek a választási irodához valamilyen módon majd benyújtásra kerülnek.

A tényállás II. pontjában írt cselekménnyel kapcsolatban az állapítható meg, hogy I. r. vádlott II. r. elítéltnak nem csak a hamis nyilatkozatok elkészítésére, hanem annak benyújtására, vagyis a felhasználására is utasítást adott, így a (3. sz. név) és (4. sz. név) vonatkozásában elkövetett bűncselekményeket a Btk. 14. § (1) bekezdése szerinti felbujtóként követte el. Ez a benyújtásra vonatkozó utasítás alapozza meg I. r. vádlott esetében a választás rendje elleni bűncselekménnyel kapcsolatban is a felbujtói elkövetési alakzat megállapítását.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor értékelés nélkül hagyta II. r. vádlott vonatkozásában azt, hogy a tényállás I. pontja szerint a hamis magánokirat felhasználásának vétségét tettesként megvalósító IV. r. és VI. r. elítélt részére átadta az általa is tudottan hamisításhoz alapul szolgáló I. r. vádlott által biztosított ajánlóíveket, illetve továbbította I. r. vádlott hamisítás módjára vonatkozó utasítását is. II. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy az általa továbbított ajánlóívek mintaként történő felhasználásával hamis ajánlóíveket fognak készíteni, és belenyugodott abba, hogy ezek a választási irodához való benyújtással felhasználásra kerülnek, így a bűncselekménnyel kapcsolatban az eshetőleges szándéka mindenképpen megállapítható. Tekintettel arra, hogy a hamis magánokirat felhasználása vétsége alaki halmazatban áll a választás rendje elleni bűncselekmény büntetével, és II. r. vádlott a két cselekményt ugyanazon magatartásával követte el, ezért az ítéletábra II. r. vádlott cselekményeit 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) is minősítette.

A másodfokú bíróság az ítélet jogi indokolását kiegészítette azzal, hogy I. r. vádlott esetében figyelemmel arra, hogy az elkövetéskori és az elbíráláskori büntetőtörvény eltérő szabályokat tartalmaz, ezért vizsgálni kellett, hogy melyik büntetőtörvény biztosít enyhébb elbírálást. A Btk. 81. § (4) bekezdése, amely 2015. július 1. napjától hatályos, akként rendelkezik ugyanis, hogy ha ennek feltételei az adott bűncselekmény vonatkozásában fennállnak, akkor a bűnhalmazatban lévő bűncselekmény büntetési tételét a különös, a többszörös és az erőszakos többszörös visszaesőkre, továbbá a bűnszervezetben történő elkövetésre vonatkozó rendelkezések alapján a (2) és (3) bekezdés alkalmazását megelőzően kell megállapítani. Ebből következően az elbíráláskori büntetőtörvény alkalmazásával a többszörös visszaesőnek minősülő I. r. vádlott esetében a büntetési tétel kétszeres emelésének van helye, ezért a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elkövetéskori büntetőtörvényt alkalmazta, hiszen az elkövetés időpontjában a Btk. 81. § (4) bekezdése még nem volt hatályban.

A bűnösségi körülményeket vizsgálva az ítélet tábla azokat az alábbiak szerint helyesbítette: További súlyosító körülményként vette figyelembe mindkét vádlott vonatkozásában a választás rendje elleni bűncselekmény büntette tekintetében azt, hogy több jelöltet érintően valósult meg a bűncselekmény, valamint a többszörös halmazatot. További enyhítő körülményként értékelte a I. r. vádlott által elkövetett 3 rendbeli, valamint a II. r. vádlott által elkövetett 3 rendbeli hamis magánokirat felhasználása vonatkozásában a bűnsegédi magatartást és II. r. vádlott esetében az eshetőleges szándékot.

Nem osztotta az ítélet tábla II. r. vádlott védőjének azon álláspontját, amely szerint a korábbi próbára bocsátás nem értékelhető a II. r. vádlott terhére, hiszen a bűnösség kimondására és próbára bocsátásra ugyanilyen bűncselekmény miatt került sor, így az alkalmazandó büntetés megállapításánál jelentőséggel bír az, hogy a korábban alkalmazott intézkedés nem vezetett eredményre.

Az így helyesbített, illetve kiegészített bűnösségi körülményekre is figyelemmel a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a vádlottak esetében a büntetési tétel irányadó középértékétől - amely 2 év 4 hónap 15 nap, mivel I. r. és II. r. vádlott esetében egyezően 3 hónaptól 4 év 6 hónapig terjed a büntetési tétel - való eltérés bár indokolt volt, I. r. vádlott esetében a kiszabott szabadságvesztés mégis aránytalanul enyhe, figyelemmel a többszörös visszaeső mivoltára. A másodfokú bíróság azonban a súlyosítási tilalom miatt ennek csak a megállapítására szorítkozott. II. r. vádlott esetében a generális minimumot kevéssel meghaladó szabadságvesztés büntetés lényeges enyhítésére sem látott lehetőséget a másodfokú bíróság.

Tekintettel a II. r. vádlott által elkövetett cselekmények jellegére, valamint arra a körülményre, hogy ő korábban is követett el ugyanilyen bűncselekményt, tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy érdemes arra, hogy előzetes mentesítésben részesüljön, ezért az erre vonatkozó rendelkezést mellőzte.

A kifejtettekből következik, hogy a másodfokú bíróság a hatályon kívül helyezés, felmentés, illetőleg enyhítés érdekében bejelentett fellebbezéseket alaptalannak ítélte és az elsőfokú bíróság ítéletének I. r. és II. r. vádlottra vonatkozó részét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, egyebekben a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy mivel 2015. február 11. napján az ügyben nem tartott az elsőfokú bíróság tárgyalást, az erre történő hivatkozást mellőzte, és a fellebbezési nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján megállapította II. r. vádlott tartózkodási helyének címét.

Tekintettel arra, hogy I. r. vádlott eredménytelenül fellebbezett, ezért a másodfokú eljárás során a kirendelt védője jelenléti díjával összefüggésben felmerült bűnügyi költség megfizetésére kötelezte az ítélőtábla a Be. 381. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a Be. 338. § (1) és (3) bekezdésére is.

Az ítélet elleni fellebbezési jog kizárása a Be. 386. §-án alapul.

Szeged, 2016. március 24. napján

Dr. Mezőlaki Erik s.k.
a tanács elnöke

. Nagy Erzsébet s.k. . Halász Edina s.k.
a tanács tagja, előadó

a tanács tagja

A Szegedi Ítélőtábla Bf.II.588/2015/10. számú ítélete és a Szegedi Törvényszék 4.B.1397/2014/29. számú ítéletének I. r. és II. r. vádlottra vonatkozó részének jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon **jogerős és fel nem függesztett részében végrehajtható.**

Szeged, 2016. március 24. napján

Dr. Mezőlaki Erik s.k.
a tanács elnöke